

Hanny sterft aan gebroken hart, twee dagen na Ton

Blijkbaar kun je sterven aan een gebroken hart. Dat meent dochter Caroline na de dood van haar ouders. Twee dagen nadat Hanny haar man Ton levenloos in zijn atelier heeft gevonden, overlijdt zij. Even plotseling.

Bert Janssen

Overdinkel

Hanny en haar dochter dubben over de rouwkaart voor Ton. Hij is fan van Reinhard Mey. Op internet vinden ze als eerste zijn lied *Abschied*, passend bij de voormalig zeeman. Caroline vertaalt het: 'Je nu te verlaten valt me onbeschrijfelijk zwaar'. Dan stopt ook Hanny's hart. Op hun kisten staan de helften van een doormidden geknipte foto. Ertussen een opname bij hun 60-jarige huwelijk. Ze hoeven niet lang zonder elkaar te zijn.

Ton van der Zanden (1938) wordt geboren in Goor, maar groeit als oorlogskind op in Wilp bij Deventer. Vader is betrokken bij het verzet en zit ondergedoken. Het gezin is niet religieus, Ton is enig kind. Moeder leest graag en speelt liever piano dan huishoudelijk werk te doen.

Hanny Langkamp (1936) komt van het Hogeland in Enschede, als jongste meisje van vijf kinderen. Senior werkt bij een voorloper van de Rabobank. Bij een massale aanval van de Amerikaanse luchtmacht, gericht op de gecamoufleerde Fliogerhorst (later vliegbasis Twenthe), wordt ook hun woonhuis gebombardeerd (10 oktober 1943). De familie wijkt uit naar een bovenwoning en strijkt neer in de Enschedese wijk 't Ribbelt. Ertegenover woont Ton's gezin. Hij heeft moeders artistieke genen. Tekent graag en zit op ballet.

Na de hogere zeevaartschool vaart hij als scheepswerktuigbouwkundige over de hele wereld. Hij woont een jaar in Singapore. „Ik hield van de vrijheid.” Tijdens verlof, na drie jaar schuimen over verre wateren, ontmoet Ton (22) overbuurmeisje Hanny Langkamp (24) in de Twentse Schouwburg. Ze zijn op slag verliefd. Drie maanden later trouwen ze (1961). Erna verhuist Hanny naar haar zus in Engeland.

Op zijn 27ste komt Ton voorgoed aan wal. Hanny woont dan op kamers. Ze werkt voor het eerste uitzendbureau in Enschede. Een maand nadat Caroline (56) is geboren, wordt Ton aangenomen als hoofd technische dienst bij Van Heek in Losser.

Ton van der Zanden

1938-2022

Hanny van der Zanden

1936-2022

Hij is vaak op pad. Hij werkt 25 jaar voor de textiel fabriek, tot het faillissement. „Bij die baan hoorde een huis in Losser”, vertelt hun dochter. Als zij 10 is, bouwt het paar een huis in Overdinkel, mét atelier. Caroline blijft ongewild enig kind.

Via een bevriend kunstschilder ontmoet hij de Oldenzaalse beeldhouwer en bronsgieter Jan Kip. „Ik kwam bij hem in de leer en werkte voor hem.” Ze worden vrienden. Beeldhouwen en tekenen beginnen als hobby, uiteindelijk verdient Ton er zijn brood mee. Hij wordt lid van het Lossers Kunstcollectief.

Beeld van Menthol

Hij maakt herkenbare beelden. Van Brueghelvrouwtjes voor verdienstelijke Lossenaren tot de clowneske Gaffel Aöskes, als prijs in de carnavalsoptocht, van Hengelo's eerste neger Joseph 'Menthol' Sylvester tot sportprijzen en grafmonumenten. Prinses Máxima zal hem de landelijke Couleur Nationale prijs voor intercultureel personeelsbeleid uitreiken, maar oud-VVD-minister Hans Dijkstal valt in voor de zwangere prominente. Ton is niet teleurgesteld. „Leuke man.”

Mathilde Damhuis wint een Geinig Aöske als eenling in de carna-

▲ Hanny en Ton konden niet zonder elkaar. Ze zijn 61 jaar en drie maanden verliefd gebleven.

FOTO ANNINA ROMITA

Ik ben dankbaar dat ze niet zo lang zonder elkaar hoefden te zijn

– Caroline, hun dochter

vals optocht door Losser (2008). Achterop het beeldje vindt ze de naam van de maker: Ton van der Zanden, tevens jurylid. Ze zoekt hem op. „Er was gelijk een klik”, vertelt ze in het Oldenzaalse crematorium. Liefdevol en intelligent, noemt ze hem. Mathilde wordt zijn leerlinge. Ton vertelt over exotische oorden die hij heeft aangedaan, over de nachtelijke hondenwacht met het mooiste zicht op de maan en sterren.

Jeanette Schuddeboom organiseert 25 jaar geleden een eerste tuinfeest voor haar man Luit. Ze ontmoeten 'twee hele bijzondere mensen': Hanny en Ton. De party wordt een traditie. Ze schetst Hanny's moederlijke warmte en haar relativeringsvermogen. „Ze kon mooi schilderen.” Ton noemt ze ontwikkeld en scherp.

Vriendin Janny Krikke is 'dankbaar' dat ze het paar heeft leren kennen, rond 1975. „Hanny was elf jaar ouder, maar we waren gelijkgestemde zielen en deden veel samen.” Hanny, die parttime bij Van Heek heeft gewerkt, organiseert jarenlang de kinderinstituif in 't Trefhuus in Overdinkel. Ze leest graag historische romans of detectives en zingt in koren, zoals Joyful. Haar passie inspireert Ton tot het maken van drie bronzen koorzangers. Ze komen voor hun raam.

Zijn laatste beeld

'Meester' Ton en 'gezel' Mathilde werken samen aan De Ontmoeting, de verbeelding van vluchtelingen, compleet met koffer. Het is hun eerste gezamenlijke beeld, het wordt zijn laatste. Mathilde is net vertrok-

ken, daags na Hemelvaart, Ton ruimt op. Hanny roept hem voor het eten. Als hij niet reageert, vindt ze hem levenloos liggen in de werkplaats. De pacemaker, die hij twee jaar heeft, redt hem niet.

Dochter Caroline verwacht dat moeder Hanny hysterisch op zijn dood zal reageren en daarna de draad oppakt. Dat is eerder gebeurd bij een ziekenhuisopname. „Maar nu kwam ze in een soort verdooving. Ze was gek-rustig, zo kennen we haar niet.” Hanny, die eerder hartritmestoornissen en hoge bloeddruk heeft gehad, blijft zeggen dat ze het beeld van de gevelde Ton niet uit haar hoofd krijgt. Ze is heel moe en dommelt telkens in.

Pal nadat Caroline het refrein van *Abschied* voor Tons rouwkaart heeft vertaald, sterft moeder Hanny. Haar beste vriendin ziet het zo: „Ze konden niet zonder elkaar.” Ton en Hanny zijn 61 jaar en drie maanden verliefd gebleven.

■ Ton van der Zanden is op 26 augustus 1938 in Goor geboren en op 25 mei 2022 in Overdinkel overleden. Hanny van der Zanden-Langkamp is op 13 november 1936 in Enschede geboren en op 27 mei 2022 in Overdinkel overleden.

Tips/inlichtingen:
b.janssen@tubantia.nl

Weten hoe Bert Janssen te werk gaat? Scan de code en beluister zijn podcast